

موسسه / پژوهشکده / مرکز مرتبط: موسسه تحقیقات جنگلها و مراتع کشور

عنوان: رهاسازی دو جمعیت اسپرس متحمل به سفیدک سطحی جهت کشت در اراضی مستعد علوفه کاری کشور

یافته منتج از پروژه شماره: ۰۹-۰۹-۰۳۳-۰۳۸۶-۹۷۰۳۸۶ مدت اجرا: ۲ سال و ۱۰ ماه

مجری مسئول: محمدعلی علیزاده رتبه علمی: دانشیار پژوهش

مجریان: کرم سپه‌وند، سیدسعید دوازده امامی، بهروز محمدی، فرید نورمندموید، محمدرحیم معینی

آدرس الکترونیکی مجری مسئول: Alizadeh202003@gmail.com

تعریف مسئله و اهمیت موضوع:

منشاء بیماری سفیدک پودری اسپرس ناشی از قارچ *Leveillula taurica* است که بافت برگ در زیر حاوی لکه‌ها و روی برگ همراه با پوشش قارچی به رنگ سفید سطحی در می‌آید. خسارت ناشی از این بیماری، به صورت کندی رشد گیاه و کوچک ماندن خوشه‌ها، ریز و چروکیده شدن دانه‌ها و کاهش میزان عملکرد تظاهر می‌یابد. مرحله اصلی خسارت آن در چین دوم و سوم می‌باشد. تغذیه دام‌ها از علوفه آلوده به بیماری سفیدک اسپرس، موجب سقط جنین می‌گردد. استفاده از سموم، برای از بین بردن سفیدک سطحی به دلیل عوارضی که مواد شیمیایی در تعلیف دام دارند، امری ریسک‌پذیر می‌باشد. انتخاب ارقام‌های متحمل به سفیدک سطحی در اسپرس زراعی، با اهمیت‌ترین موضوع دستاورد حاضر است. بدین منظور، انجام تحقیق جهت انتخاب ارقام متحمل به سفیدک سطحی در قالب پروژه‌های مصوب در سطح کشور، مورد هدف این دستاورد بود. بدین منظور، پروژه ملی با عنوان «ارزیابی و تکثیر بذر جمعیت‌های متحمل به بیماری سفیدک سطحی در اسپرس زراعی» در مرحله زمانی ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۵ انجام گرفت. دو جمعیت ۱۵۳۵۳-مرکزی و ۳۰۰۱-خراسان شمالی با شاخص شدت بیماری زیر ۲۵ درصد به عنوان جمعیت‌های متحمل به سفیدک سطحی انتخاب شدند.

دستورالعمل بکارگیری یافته در عرصه:

- با انجام دو پروژه ملی در سطح کشور و بدست آوردن یافته نظیر ارقام متحمل به سفیدک سطحی اسپرس (۱۵۳۵۳- کرج و ۳۰۰۱-کرج)، نکات فنی کاربرد این دستاورد در عرصه در قالب موارد ذیل قابل ارائه می‌باشد.
- ۱- مشخص کردن مکان الگوی کشت ترویجی اسپرس (حداقل پنج مکان) در سطح کشور با همکاری معاونت ترویج و نظام بهره‌برداری وزارت جهاد کشاورزی جهت تولید بذر با استفاده از بذرهای جمعیت‌های متحمل تولیدی، از ایستگاه البرز و مراکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان‌های تبریز، اصفهان، لرستان و زنجان.
 - ۲- کشت بذرهای دو جمعیت ۱۵۳۵۳ و ۳۰۰۱، متحمل نسبت به سفیدک سطحی در مزارع اسپرس کشور به صورت

کشت پاییزه و بهاره.

- ۳- بررسی و ارزیابی تولید بذر جمعیت‌های متحمل در مناطق تحت کشت مورد نظر سطح کشور طی دو سال متوالی.
- ۴- استحصال بذر جمعیت‌ها از مزارع تولیدی و تایید آن‌ها توسط کارشناسان اداره ترویج، مرکز تحقیقات و موسسه ثبت کنترل و گواهی بذر کشور.
- ۵- رهاسازی انبوهی بذرهای تولیدی جمعیت‌های متحمل به سفیدک در اراضی کم‌بازده و مستعد علوفه در سطح کشور.

نتایج و مزایای حاصل از بکارگیری یافته در عرصه:

- ۱- استفاده از جمعیت‌های متحمل به سفیدک سطحی اسپرس، میزان خسارت وارده بر چین‌های دوم و سوم اسپرس کاهش می‌یابد و موجب افزایش عملکرد کمی و کیفی گیاه می‌گردد.
- ۲- استفاده علوفه جمعیت‌های متحمل به سفیدک سطحی توسط دام از بیماری نفخ دام‌ها و سقط جنین آن‌ها جلوگیری می‌نماید.
- ۳- کشت جمعیت‌های متحمل به سفیدک، می‌تواند به‌صورت آبی و دیم در اراضی کم‌بازده و پرشیب کشور که مستعد علوفه کاری هستند، موجب غنای پوشش گیاهی شود و از فرسایش خاک جلوگیری نماید.

عکس/عکس‌های شاخص از یافته:

جمعیت بومی حساس به سفیدک

جمعیت ۱۵۳۵۳ متحمل به سفیدک

جمعیت ۳۰۰۱ متحمل به سفیدک